

LOKALIZACJA CENTRÓW LOGISTYCZNYCH A ROZWÓJ GOSPODARCZY

Wróbel J. (Akademia Obrony Narodowej, m. Warszawa, Polska)

W warunkach realizacji intensywnej polityki rozwoju gospodarczego, która uwzględnia także różne czynniki wpływające na poprawę stopnia konkurencyjności gospodarki i wzrost międzynarodowej wymiany towarowej, niezbędne staje się także dążenie do optymalizacji produkcji i intensyfikacji procesów dystrybucji. Ową optymalizację można osiągnąć poprzez rozwój działalności specjalistycz-

nych przedsiębiorstw, których jedną z głównych funkcji jest m.in. koordynowanie obsługi logistycznej, w tym, magazynowo-transportowej oraz zbudowanie systemu logistycznego informacji, który będzie wspierany technologiami informatycznymi. Obsługa logistyczna ma za zadanie stworzenie takich warunków, aby system logistyczny przedsiębiorstwa posiadał zdolność do zaspokajania wszelkich

potrzeb klientów pod względem czasu, niezawodności, komunikacji i komfortu realizacji danej usługi. Niezawodność oznacza w tym kontekście stały lub zgodny z oczekiwaniami czas cyklu dostawy, jak również jej bezpieczeństwo i prawidłowość wykonania. Niespodziewane opóźnienia mogą spowodować kosztowne przestoje linii produkcyjnej, zaś dostawy zbyt wczesne mogą być przyczyną problemów w systemie utrzymania zapasów. Nieodżownym byłoby stosowanie zasady just in time w realizacji zleconych dostaw. Czas w logistyce to przede wszystkim tzw. czas cyklu zamówienia danej pozycji, obejmujący odstęp czasowy między zamówieniem tej pozycji i jej dostarczeniem do klienta. Zatem tworzenie centrów logistycznych stanowi pochodną koordynacyjnych i integracyjnych procesów pomiędzy przedsiębiorstwami, które ze sobą współpracują oraz rosnącej konkurencji na rynkach międzynarodowych w ujęciu regionalnym i globalnym.

Współdziałanie firm pośrednio wpłynęło na powstanie łańcuchów dostaw, w których jedno z najważniejszych ogniw stanowią centra logistyczne. Integracja Polski z Unią Europejską wymusiła określone działania, takie m.in. jak propagowanie i wdrażanie nowoczesnych zasad zarządzania, właściwe dla rozwiniętej gospodarki rynkowej. Systemy logistyczne stwarzają wręcz nieograniczone możliwości w tym zakresie. Położenie Polski na głównych szlakach przepływów towarowych w środkowej Europie sprzyja tworzeniu logistycznej platformy z pełną infrastrukturą, umożliwiając polskiej gospodarce wymianę handlową o zasięgu globalnym. Światowe prognozy wskazują, że istotną determinantą rozwoju globalnej sieci dostaw towarowych będą z całą pewnością centra logistyczne (branżowe, lokalne, regionalne, międzynarodowe).

Rolę taką przypisuje się wszelkiego rodzaju centrom dystrybucji, centrom magazynowo-dystrybucyjnym, terminalom przeładunkowym, magazynom centralnym, bazom magazynowym czy platformom logistycznym. Wszystkie one mają za zadanie tworzenie wartości dodatkowej w przepływie dóbr, łagodzenie lub eliminowanie uciążliwości, jakie działalność logistyczna wywiera na otoczenie, a także wspieranie, a często inicjowanie pozytywnych tendencji i kierunków rozwoju działalności gospodarczej głównie (ale nie tylko) w obszarze logistyki [2, c. 12–13].

Centrum logistyczne można więc zdefiniować jako samodzielny podmiot gospodarczy, świadczący kompleksowe usługi logistyczne realizując tym samym określone funkcje dystrybucyjne i zaopatrzeniowe na danym obszarze. Centrum logistyczne dysponuje [1, c. 11]:

- wydzielonym terenem (około 100 ha) i infrastrukturą (drogi, place, parkingi, budowle inżynierskie, budynki);
- wyposażeniem technologicznym do przemieszczania i magazynowania oraz urządzeniami do zarządzania;
- wykwalifikowanym personelem;
- organizacją.

Całokształt istniejących i planowanych w Polsce centrów logistycznych można spróbować podzielić za pomocą kryteriów zasięgu oddziaływania, zakresu świadczonych usług, typów własności i inne. Istotny wydaje się podział centrów logistycznych z punktu widzenia funkcji (przeznaczenia), które pełnią one w systemie gospodarczym kraju. Pod tym względem wyróżnić należy trzy rodzaje centrów logistycznych [5, c. 52–57]:

1. Centra logistyczne tworzące publiczną infrastrukturę kraju, w tym:

- centra logistyczne dla zharmonizowanej obsługi aglomeracji miejsko - przemysłowych (tzw. city - logistic). Idea city - logistic ma za zadanie zredukowanie ruchu w centrum miast przy jednoczesnym zachowaniu takiego samego poziomu dostaw. Możliwość realizacji tej idei polega na budowie centrów logistycznych w pobliżu dużych miast;

- centra logistyczne jako punkty obsługi handlu międzynarodowego. Funkcję taką wypełniają centra logistyczne w portach morskich oraz na terenie tzw. „portów suchych” zlokalizowanych na lądowych przejściach granicznych.

2. Centra logistyczne zaspokajające potrzeby własne podmiotów gospodarczych. W przypadku, gdy podmioty o charakterze przemysłowym lub handlowym, dzięki wdrożeniu logistycznej koncepcji zarządzania (supply chain management – SCM), potrafią zdefiniować przebieg procesów logistycznych i określić koszty poszczególnych faz tych procesów, stworzone zostają warunki dla weryfikacji decyzji lokalizacyjnych, strukturalnych i organizacyjnych.

3. Centra logistyczne jako miejsce świadczenia usług na zlecenie przez operatorów logistycznych – tzw. 3PL (third party logistics). Operatorzy mogą być właścicielami logistycznej infrastruktury punktowej, korzystać z niej na zasadach wynajęcia lub dzierżawy, bądź świadczyć usługi w obiektach będących własnością firm przemysłowych i handlowych.

To wszystko w pełni uzasadnia budowanie centrów logistycznych w modalnych punktach sieci logistycznej, gdzie przecinają się linie transportu lądowego, wodnego, powietrznego, a także dostępny jest grunt na budowę magazynów oraz stanowisk obsługujących je oraz stosowany transport. Istnieje kilka przesłanek uzasadniających lokalizację centrów logistycznego. Mają one charakter [6, c. 95–96]:

- międzynarodowy – można je zauważyć w relacjach pomiędzy podmiotami gospodarczymi zagranicznymi i krajowymi, a także w międzynarodowych relacjach dotyczących położenia tranzytowego centrum logistycznego, z uwzględnieniem korzyści transportowych;
- ogólnopolski – położenie wspierające wymianę towarową pomiędzy regionami;
- regionalny – ułatwiające rozwój gospodarczy regionu, umacniające regionalne więzi gospodarcze, tworzące nowe miejsca pracy;
- lokalne – oddziałujące na świadczenie nowego rodzaju usług w obszarze logistyki miejskiej w danej aglomeracji, w okolicy której znajduje się centrum logistyczne.

Na podstawie powyższych rozważań można zauważyć, że problem lokalizacji centrów logistycznych jest wyjątkowo złożony, dlatego wskazane jest przeanalizowanie makroprzestrzennych i mikroprzestrzennych czynników.

Doświadczenia krajów wysoko rozwiniętych wykazują, że centra logistyczne funkcjonujące w układach regionalnych najczęściej przejmują od przedsiębiorstw realizację podstawowych funkcji logistycznych, takich jak spedycja, transport czy magazynowanie. Często powstają one w wyniku dokonujących się procesów outsourcingu w przedsiębiorstwach, czyli wydzielania ze strefy ich bezpośredniego zainteresowania pewnych elementów (funkcji) zaopatrzenia, produkcji lub zbytu.

Centra logistyczne lokalizowane są zazwyczaj na obrzeżach miast, co daje możliwość stopniowego odzyskiwania terenów śródmiejskich zajętych pod działalność gospodarczą na inne cele. Ten długofalowy proces jest możliwy, jeżeli połączy się go z atrakcyjną ofertą lokalizacyjną i umiejętnym planowaniem przestrzennym. Dotychczasowe przedsiębiorstwa logistyczne mogą się wówczas „odradzać” w nowych, mniej uciążliwych dla miasta lokalizacjach.

Wspomniana wcześniej rola centrów logistycznych, jako swego „regulatora infrastruktury komunikacyjnej” w stosunku do miasta czy aglomeracji jest bardzo istotna również z tego punktu widzenia, że oznacza dla gospodarki pewną liczbę stałych miejsc pracy. Może się bowiem przyczyniać do ograniczania jednej z najbardziej istotnych barier rozwoju gospodarczego, którą stanowi bezrobocie [4, c. 50–51].

Bibliografia

1. Czaplik, M. Zastosowanie nowoczesnych rozwiązań w transporcie i logistyce, Katowice, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, 2004.
2. Fechner, I. Centra logistyczne. Cel – Realizacja - Przyszłość, Poznań, Biblioteka Logistyki, 2004.
3. Jezierski, A. Czynniki kształtujące funkcje logistyczne centrów dystrybucyjnych // Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Gdańskiego pt. „Ekonomika transportu lądowego”. – 2007. – № 24.
4. Kaźmierski, J. Centra logistyczne jako element infrastruktury i czynnik rozwoju gospodarczego regionu // T. Markowski (red.), Rola centrów logistycznych w rozwoju gospodarczym i przestrzennym kraju, KPZK PAN, z. 225, Warszawa. – 2006.
5. Paprocki, W. Rozwój centrów logistycznych w Polsce // Eurologistics. – 2003.
6. Skowron-Grabowska, B. Centra logistyczne w łańcuchach dostaw. – Warszawa : PWE, 2010.

W konsekwencji będzie to prowadzić do wzrostu gospodarczego i konkurencyjności gospodarki także w obszarze krajów unijnych [3, c. 102]. Jest to zarazem tendencja zgodna z realizacją Strategii Lizbońskiej, stwarzająca szansę rozwoju centrów logistycznych jako istotnego narzędzia równoważenia rozwoju.

Aktualnie państwa europejskie podejmują różnorodne działania, których celem jest wspieranie inicjatyw budowy centrów logistycznych. Głównie podkreśla się potrzebę ich współpracy sieciowej w ramach globalnej gospodarki. W krajach europejskich powstają różne projekty i inicjatywy, które mają na celu wspomaganie procesów tworzenia centrów logistycznych. Ważnym elementem jest tutaj świadomość instytucji publicznych, które poprzez różnorodne formy oddziaływania mogą wspierać i dynamizować procesy rozwojowe nowoczesnych centrów logistycznych.